

Zápis řádného jednání Výkonného výboru ČAS, které se konalo 11. ledna 2020 od 15:30 v Geofyzikálním ústavu AV ČR v Praze na Spořilově.

Přítomni za VV: Radek Dřevěný, Petr Heinzel, Lumír Honzík, Petr Scheirich, Vladislav Slezák, Petr Sobotka, Pavel Suchan. Omluveni: Marcel Bělík, Miloš Podářil, Lenka Soumarová. Revizoři: Martin Černický, Jan Kožuško, Eva Marková. Hosté: Na bod 5 Jaroslav Landa, Jiří Voříšek, na body 7 a 10 Jan Kondziolka.

1. Nabídka astronomických přednášek

Švanda představil na setkání složek formulář, který budou vyplňovat astronomové, kteří nabízejí přednášky pro veřejnost a školy. Programováním rozhraní je pověřena firma WebConsult a začne v únoru.

2. Starlink a zachování nočního nebe

V souvislosti s vypouštěním družic projektu StarLink Elona Muska, které mají poskytovat internet na celé planetě, vyvstává otázka narušení vědeckého výzkumu vesmíru. Družic mají být tisíce a nově vypouštěné jsou viditelné očima. Postupně by měly slábnout, ale na snímcích z větších dalekohledů budou viditelné stále. Naruší to vědecký výzkum? Na astro.cz byl zveřejněn překlad petice, která požaduje, aby nově vypouštěné družice minimálně neodrážely tolik světla a především, aby bylo vypouštění družic regulováno. Podle Mezinárodní astronomické unie by mohly družice znemožnit pozorování vesmíru na určitých frekvencích radiových vln. VV ČAS problematiku pozorně sleduje a v případě potřeby ČAS podpoří IAU. VV osloví české profesionální astronomy s dotazem, jak konkrétně by družice mohly narušit fotometrii kosmických objektů. Sobotka požádá o názor Luboše Perka, který se problematikou kosmického práva a družic zabýval na půdě OSN. K těmto otázkám by se také mohl vyjádřit ČNK.

3. Propagační materiály

Slezák představil grafický návrh otočné mapky oblohy a zároveň úpravu loga ČAS. VV oboje schválil. Logo bude vystaveno na astro.cz ke stažení.

4. Hospodaření ČAS

VV schválil rozpočet na rok 2020 se schodkem 21 000 Kč. Celkové příjmy jsou odhadnuty na 1 010 000 Kč a výdaje 1 310 000 Kč. VV schválil dotaci složkám ve výši 195 000 Kč. Složky informuje Honzík.

5. Nová pobočka v Chomutově

Členové přípravného výboru Jaroslav Landa (předseda) a Jiří Voříšek (hospodář) informovali o úmyslu založit novou pobočku ČAS. Ustavující plenární schůze Astronomické společnosti Chomutov proběhne ve čtvrtek 20. února 2020 od 18:00 v budově Oblastního muzea v Chomutově. VV tuto iniciativu velmi vítá. Za VV ČAS se zúčastní místopředseda Suchan.

6. Velké setkání složek 2020

Jak je uvedeno v minulých zápisech velkému setkání složek 4. až 5. dubna bude předcházet v pátek 3. dubna setkání studentů astronomie v ČR. Pro ČAS ho organizuje Michal Švanda. Program budou tvořit krátké příspěvky o délce 10 až 20 minut. Smyslem je, aby studenti navzájem poznali, čím se kdo zabývá, a také, aby členové ČAS získali přehled o tom, kam směřuje výzkum mladé generace. Přednášky se uskuteční od 13 do 17 hod, poté proběhne společenský večer. Sobotní a nedělní program bude mixem přednášek profesionálních astronomů a prezentací složek ČAS. Heinzel zajistí účast 6 profesionálních astronomů. Na setkání bude udělena Cena Zdeňka Kvíze za rok 2020.

7. Beskydská oblast tmavé oblohy

Jan Kondziolka, který se zasloužil o vznik Beskydské oblasti tmavé oblohy, informoval, že v místě působí astronom Tomáš Hynek, který tam koná komerční aktivity. Nejprve nabízel pozorování pod hlavičkou Hvězdárna Beskydy, ale v roce 2019 pojmenoval své stránky Park tmavé oblohy Beskydy. Dochází k nepříjemné záměně s oficiálními stránkami oblasti. V omyl jsou uváděny obce v regionu či krajský úřad. VV souhlasí, že název je příliš podobný oficiálnímu názvu oblasti tmavé oblohy a žádá T. Hynka o změnu.

Česká astronomická společnost

Sekretariát ČAS, Astronomický ústav AV ČR, Fričova 298, 251 65 Ondřejov
<http://www.astro.cz>, cas@astro.cz

8. Ceny ČAS

Nušlova cena 2019 byla předána historicky poprvé mimo Prahu na Hvězdárně a planetáriu v Brně ve středu 4. prosince od 18 hodin. Laureátem se stal prof. RNDr. Zdeněk Stuchlík, CSc. ze Slezské univerzity v Opavě. Kopalova přednáška proběhla v sobotu 30. listopadu v rámci Dne s Astropisem v Planetáriu Praha. Pronesli ji prof. RNDr. Jan Řídký, DrSc. z Akademie věd ČR a prof. RNDr. Miroslav Hrabovský, CSc. ze Společné laboratoře optiky Fyzikálního ústavu AV ČR a Univerzity Palackého v Olomouci. Kvízová cena bude udělena po dvou letech na jaře 2020.

9. Noc vědců

Astronomická část proběhla na 18 místech. Letošní návštěvnost byla celostátně rekordní s účastí 67 000 návštěvníků. Slezák vyzývá organizátory, aby zaslali videa a fotky pro propagaci. Tématem Noci vědců 2020 bude robot a termínem je 25. září 2020.

10. Sběr vzpomínek pamětníků meteorářských pozorování

Kondziolka informoval o záměru natočit vzpomínky účastníků meteorářských expedic. Tyto akce probíhaly před desítkami let. Účastníci se na nich bavili například tím, že známým hudebním skladbám dávali nové astronomické texty, často vtípné. Kondziolka domluvil s rozhlasovou redaktorkou natočení cenných vzpomínek účastníků. Na projekt bude potřeba 20 000 až 40 000 Kč. Kondziolka navrhuje vyhlásit sbírku.

11. Výroční zpráva

Sobotka informoval, že je třeba vyplnit formulář výroční zprávy <http://rvs.paleontologie.cz/isrvs/> pro RVS do 19. ledna. Podklady pro výroční zprávu textovou zašlou složky ČAS Sobotkovi do 31. ledna.

12. Různé kategorie členství

Scheirich představil na setkání složek návrh na 3 kategorie členství v ČAS. Lišily by se výší čl. příspěvku, za který by byly určité výhody. Návrh vzbudil v plénu rozporuplné reakce. Možná by byla potřeba i změna stanov. Diskuze bude pokračovat na dalším jednání VV.

13. 100 let ČAS

Astropis Speciál ke 100 letům ČAS stále nevyšel. VV navrhuje, aby číslo nebylo věnováno jen výročí, ale bylo obecnější o ČAS. Na Štefánikově hvězdárně v Praze je připraveno po rekonstrukci místo, kam se umístí časová schránka, která byla zřízena v den výročí 100. narozenin ČAS při slavnostním shromáždění v pražském Karolinu. VV zváží přidání dalších předmětů do schránky před jejím zazděním, například seznam čestných členů, publikaci 100 českých astronomů a osvědčení o pojmenování planetky (100308) ČAS.

14. Budoucnost Expedice v Úpici

VV na návrh Scheiricha diskutoval organizaci Astronomické expedice, kterou pořádají Amatérská prohlídka oblohy a nově i Sekce proměnných hvězd a exoplanet, obě složky ČAS. Hvězdárnou v Úpici oznámené zvýšení poplatku za účastníka o 50 % by podle organizátorů znamenalo nepřiměřené navýšení ceny mimo finanční možnosti studentů. VV vyjádřil obavy o další existenci tohoto mimořádného tábora pro astronomy, kterým prošly za desítky let mnohé osobnosti české astronomie. Vzhledem k tomu, že zástupce Hvězdárny v Úpici byl z jednání omluven (bod nebyl součástí předem avizovaného programu), citujeme dodatečné stanovisko ředitele Hvězdárny v Úpici: "Letní astronomická expedice v Úpici se na Hvězdárně v Úpici koná již 61 let a prošlo jí velké množství lidí, včetně významných osobností české astronomie, a to jak amatérské, tak profesionální. Ke zvýšení poplatku (který dosud činil 100 Kč/osobu a noc) na částku 150 Kč hvězdárna přistoupila vzhledem ke skutečnosti, že i přes stále stoupající fixní náklady na energie, vodu, mzdy pracovníků připravujících zázemí pro expedici, odpady a další náklady, včetně ztrát na vstupném na hvězdárnu, které je v době konání expedice silně omezeno atd., nebyla tato částka od doby, kdy organizaci expedice převzalo APO jako složka ČAS, tj. cca 7 let vůbec navýšena." Protože pro APO a SPHE jako současné organizátory se toto rozhodnutí jeví jako neakceptovatelné, organizace expedice se podle sdělení ředitele hvězdárny zhostí opět Hvězdárna v Úpici, podobně jak tomu bylo již v minulosti.

15. Zneužití osvědčení ČAS

VV obdržel podnět týkající se zneužití osvědčení o pojmenování planetky, které vydává ČAS. Padělek osvědčení visí v chirurgické ordinaci MUDr. Oldřicha Ryšavého v Břeclavi. Jde o falsum, které bez svolení využívá logo ČAS, podpis Jiřího Grygara a jméno IAU. Celé to působí dojem recese, ale v nepoučeném návštěvníkovi ordinace to vyvolává falešný dojem o zásluhách lékaře v oboru astronomie. VV osloví lékaře se žádostí o stažení takového osvědčení.

Česká astronomická společnost

Sekretariát ČAS, Astronomický ústav AV ČR, Fričova 298, 251 65 Ondřejov
<http://www.astro.cz>, cas@astro.cz

16. Přijetí nových členů

VV ČAS přijal nové členy: Petr Beníček (Pražská pobočka), Ladislav Blahuta (Pobočka Ostrava), Luděk Fabinger (Pražská pobočka), Josef Gosza (Kosmologická sekce), Čestmír Hradečný (Kosmologická sekce), Jiří Hudec (Pobočka Brno), Jaromír Jedlička (Kosmologická sekce), Lukáš Karban (Amatérská prohlídka oblohy), Věra Katzerová (Astronomická společnost Most), Jan Krampla (Pražská pobočka), Kamil Krmášek (Pobočka Ostrava), Renáta Metlická (Pražská pobočka), Lubomír Morávek (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Marek Olšavský (Astronomická společnost Most), Petr Pakr (Sekce proměnných hvězd a exoplanet), Václav Procházka (Kosmologická sekce), Marek Rubeš (Přístrojová a optická sekce), Jan Smutek (Kosmologická sekce), Milan Šimčík (Pražská pobočka), Jiří Šretr (Astronomická společnost Most), Jana Šustová (Východočeská pobočka), Karel Trutnovský (Pobočka Brno), Miroslav Urban (Pražská pobočka), Jan Veleba (Amatérská prohlídka oblohy), Pavel Vopálenský (Pražská pobočka), Simona Žabková (Sluneční sekce).

Termín příští schůze VV ČAS je středa 18. března 2020 od 12:30 v Astronomickém ústavu AV ČR v Praze na Spořilově.

Zapsal Sobotka, zápis schválil VV elektronickým hlasováním.